दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper
नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-50

1 13.12.2023 बुधवासरः वि.सं. २०८० मार्गशीर्षशुक्लपक्षः प्रतिपदा मार्गशीर्षः 28

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

राजेश धर्माणी यादविन्द्रगोमा च मन्त्रिणौ, राजभवने राज्यपालेन कारिता प्रतिज्ञा 2

बहुमुखी- प्रतिभायाः स्वामी आसीत् जनरल जोरावर सिंहः- ले. ज. गोवर्धनसिंह जम्वालः 3

अयोध्या भविष्यति जगद्विख्याता नगरी- उत्तरप्रदेशसर्वकारः 4

भजनलाल शर्मा राजस्थानस्य नवीनः मुख्यमन्त्री, दिया कुमारी प्रेमचन्दवैरवा च उपमुख्यमन्त्रिणौ चितौ,

१५ दिसम्बर् दिनाङ्के शपथग्रहणम्

भाजपा दलः भजनलालशर्मां राजस्थानस्य मुख्यमन्त्री चित्वा सर्वान् आश्चर्यचकितं कृतवान्। मंगलवासरे जयपुरे भाजपा पर्यवेक्षकः राजनाथसिंहः, विनोद तावडे, सरोज पाण्डेय इत्यादीनाम् उपस्थितौ भाजपा विधायकदलस्य संगोष्ठ्यां निर्णयोऽयं स्वीकृतः। पूर्वमुख्यमन्त्रिणा वसुन्धरा राजे इत्यनया भजनलालशर्मणः नाम प्रस्तावितः। शर्मा सङ्गनेर विधानसभासनात् विधायकः अस्ति। डुडु विधायक डॉ. प्रेमचन्द बैरवा एवं विद्याधरनगरस्य विधायिक दिया कुमारी उपमुख्यमन्त्रिणौ नियुक्तौ।
विधायकदलस्य सभायाः अनन्तरं मीडियां सम्बोधयन् केन्द्रीयरक्षामन्त्री राजनाथसिंहः दलस्य पर्यवेक्षकः अवदत् यत्, "राजस्थानभाजपा विधानपरिषदः दलस्य नेता भजनलालशर्मा निर्वाचितः अस्ति। उपमुख्यमन्त्रिणौ द्वौ भविष्यतः भविष्यतः- दियासिंहः, डॉ. प्रेमचन्दबैरवा च।" . वासुदेवः देवनानी सभापतिः भविष्यति।"
आश्चर्यं यत् ५६ वर्षीयः भजनलालशर्मा सङ्गनेर विधानसभासनात् प्रथमवारं विधायकः अस्ति। सः राजस्थानभाजपायां महामन्त्रीपदं धारयन् आसीत्। शर्मा ब्राह्मणसमुदायस्य अस्ति। शर्मा चिरकालात् राष्ट्रीयस्वयंसेवकसङ्घस्य (आरएसएस) तथा भाजपायाः छात्रपक्षस्य अखिलभारतीयविद्यार्थीपरिषदः (एबीवीपी) च सम्बद्धः अस्ति। मुख्यमन्त्रिणः उपमुख्यमन्त्रिणौ नाम्नां सूचनानन्तरं 15 दिसम्बर् दिनाङ्के शपथग्रहणं भविष्यति।उल्लेखनीयं यत् भजनलालशर्मा 15 दिसम्बर् दिनाङ्के स्वस्य जन्मदिनम् आचरति।
स्वस्य उन्नयनानन्तरं मीडिया-सञ्चारमाध्यमेन सह भाषमाणः शर्मा अवदत् यत्, "अहं भवन्तं आश्वासयितुम् इच्छामि यत् राजस्थानस्य सर्वे विधायकाः अस्माभिः सार्धं सन्ति, वयं सर्वे मिलित्वा जनानां या अपेक्षाः सन्ति, ताः अवश्यमेव पूर्णाः भविष्यन्ति। प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे वयं सुनिश्चितं करिष्यामः यत् राजस्थानस्य सर्वेषु क्षेत्रेषु समग्रविकासः भवेत्।" भजनलालशर्मा राजनाथसिंहः, दियाकुमारी, प्रल्हादजोशी, प्रेमचन्दबैरवा च सर्वे राजभवने राजस्थानस्य राज्यपालं कलराजमिश्रं मिलित्वा राज्ये सर्वकारस्य निर्माणस्य पुष्टिं कृतवन्तः। दिया कुमारः राजपूतसमुदायस्य अस्ति, प्रेम चन्द बैरवा अनुसूचितजातिसमुदायस्य अस्ति।एतत् भाजपायाः अपरं आश्चर्यं अस्ति तथा च मई २०२४ तमे वर्षे भविते लोकसभानिर्वाचनात् पूर्वं जातिसमीकरणानि सम्यक् स्थापयितुं निर्णयः कृतः अस्ति।

प्रशासनेन संसदीय-स्थायी समित्याः माध्यमेन संस्तुत-परिवर्तनानि समाविश्य त्रीणि आपराधिक-विधेयकानि प्रस्तुतानि

प्रशासनेन संसदीय स्थायी समित्या संस्तुत-परिवर्तनानि समाविश्य त्रीणि आपराधिक-विधेयकानि प्रस्तुतानि । एतेषु विधेयकेषु संसदः स्थायि-समितेः संस्तुतिः अपि समाविष्टा अस्ति। एतेषु विधेयकेषु भारतीय-साक्ष्य-विधेयकं त्रयोविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमं भारतीय-न्याय-संहिता-विधेयकं त्रयोविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमं अपि च भारतीय-नागरिक-सुरक्षा-संहिता-विधेयकं त्रयोविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमं सम्मिलितानि सन्ति। एतानि विधेयकानि अस्य वर्षस्य अगस्तमासे लोकसभायां प्रस्तुतानि आसन् पारितानन्तरं एतानि विधेयकानि आङ्ग्ल-शासनस्य विधेः स्थाने आगतानि। संसदीय-कार्य-मन्त्री प्रह्लादजोशी समुद्दीरितवान् यत् स्थाई-समित्या त्रयाणां विधेयकानां विषये अनेकाः अनुशंसाः कृताः येषु विचारानन्तरं नवीनानि विधेयकानि आनेतव्यानि। विगतानि विधेयकानि पुनरावर्तितानि भविष्यन्ति।

एकादृष्टिः

पर्वतस्य अद्वितीयपरम्परा बूढ़ीदीपावली

दीपावली उत्सवस्य एकमासपश्चात् आचर्यते अयम् उत्सवः

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः । यदा देशे सर्वत्र दीपावली-उत्सवः महता उत्साहेन आचरितः, अधुना हिमाचलप्रदेशस्य कुल्लू-सिरमौर- लाहौल स्पीति मण्डलेषु च अयं उत्सवः दीपावली-उत्सवस्य एकमासपश्चात् बुढ़ीदीपावली इति नाम्ना आचर्यते। अत्र वैदिककालस्य प्राचीनपरम्पराः अद्यापि अनुसृताः सन्ति। अस्मिन् उत्सवे अत्रत्यः जनाः विभिन्नानि व्यञ्जनानि निर्मीयन्ते। तेषु मुख्यतः मुड़ा, शाकुली, तेलपाकी, गुलगुले इत्यादीनि व्यञ्जनानि भवन्ति। उत्सवेऽस्मिन् जनाः स्थानीय-वेशभूषा धारयित्वा वाद्यन्त्रैः सह गीतगायनं नृत्यादिकं च कुर्वन्ति। अयं उत्सवः अद्वितीयरीत्या आचर्यते। बुढीदीपावली १२ तः १५ दिसम्बरपर्यन्तम् आचर्यते। जनाः त्रिदिनानि यावत् पारम्परिक-वाद्यन्त्राणां ताडनं नृत्यं कृत्वा च बुढ़ीदीपावलीम् आचरन्ति।

मध्यप्रदेशे अद्य शपथग्रहणम्

मध्यप्रदेशाय चितः जातः मुख्यमन्त्री डॉ. मोहन यादवः अद्य मुख्यमन्त्रीपदाय शपथ वचनं ग्रहीष्यति। अस्मिन् शपथ ग्रहणसमारोहे प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी, भाजपेतिदलस्य अन्ये वरिष्ठ नेतारः अपि सम्मिलिताः भविष्यन्ति । अत्रावसरे प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी प्रातः एकादशवादने भोपाल-राज्य संप्राप्स्यति। सूचनानुसारि अयं शपथ ग्रहण समारोहः सार्धेकादशवादने भोपालस्य मोतीलाल नेहरू क्रीडाङ्गणे भविष्यति। केन्द्रिय गृहमन्त्री अमित-शाहः, भाजपेतिदलस्य अध्यक्षः जे.पी. नड्डा, उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री योगी-आदित्यनाथः अपि शपथग्रहणसमारोहे भागं भजिष्यन्ति । अस्मिन्नवधौ कांग्रेस दलस्य अध्यक्ष कमलनाथः नवनिर्वाचितेन मुख्यमन्त्रिणा मोहनयादवेन सह मिलितवान् तेन प्रोक्तं यत् तस्य दलं मध्यप्रदेशस्य विकासे योगदानं प्रदास्यति इति।

कृत्रिम बुद्धिमत्ताधारिताः पाठ्यक्रमाः आगामिनि भविष्ये समाह्वानानां समाधानं करिष्यन्ति –राष्ट्रपतिः द्रौपदीमूर्मुः

राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदीमुर्मुः प्रोक्तवती यत् कृत्रिम बुद्धिमत्ताधारिताः पाठ्यक्रमाः आगामिनि भविष्ये समाह्वानानां समाधानं करिष्यन्ति। लखनऊनगरे भारतीय-सूचना- प्रौद्योगिकीय संस्थानस्य द्वितीयं दीक्षान्त समारोहं सम्बोधयन्ती राष्ट्रपतिः अस्य संस्थानस्य प्रथमवारं प्राविधिकस्य एम्.बी.ए-इत्यस्य प्रारम्भे पाठ्यक्रमे प्रसन्नताम् अभिव्यक्तवती। छात्रेभ्यः वर्धापनानि प्रख्यापयन्ती राष्ट्रपतिः प्रावोचत् यत् देशस्य विकासाय कार्यं अपि च सप्तचत्वारिंशदधिक-द्विसहस्रतमवर्षं यावत् विकसितभारतस्य निर्माणं तेषां छात्राणामेव कर्तव्यमस्ति । रचनात्मक-समाधानम् अन्वेष्टिव्यम् येन हि समाजस्य प्रत्येकं जनः लाभान्वितः भवेत्।अत्रावसरे राज्यपालेन आनन्दीबेनपटेलेन प्रोदीरितं यत् लखनऊपरिसरस्य इदं भारतीय-सूचना-प्रौद्योगिकीय-संस्थानं शिक्षाक्षेत्रे कार्यं समाचरति । संस्थानेनानेन नवीन- शिक्षा-नीतिः क्रियान्विता कृता। सहैव छात्राणां मानसिक शारीरिक स्वास्थ्योः कृते योग- क्रीडा-सादृशाः पाठ्यक्रमाः अपि समाविष्टाः कृताः । अनया कथितं यत् परिवर्तनशील- जगतः अस्मिन्नेव समये अवगमनम् अपेक्षितम् यतोहि सम्पूर्णविश्वं भारतं प्रति अवलोकयति। मुख्यमंत्री योगी-आदित्यनाथः अपि छात्रैः राष्ट्र-निर्माणे योगदानाय छात्रैः राष्ट्र-निर्माणे योगदानाय आग्रहं कृतवान्। असौ अवदत् यत् प्रौद्योगिकी विभिन्नेषु क्षेत्रेषु महती-भूमिकां निभालितुं शक्नोति । एतदर्थम् उत्तरप्रदेश प्रशासनं अस्मिन् दिशि कार्यं सम्यक्तया समाचरति । अस्य संस्थानस्य छात्राः एतादृशेषु क्षेत्रेषु स्वीय-योगदानं दातुं शक्नुवन्ति।

सुभाषितम्

अन्नदानं परं दानं
विद्यादानमतः परम् ।
अन्नेन क्षणिका तृप्तिर्
यावज्जीवं च विद्यया

भावार्थ - अन्नदान श्रेष्ठ दान है और विद्या का दान भी श्रेष्ठ है, किन्तु अन्न दान से कुछ समय ही तृप्त किया जा सकता है है, परंतु विद्या के दान से जीवनपर्यन्त तृप्त होता है

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

इस कार्य को भविष्य में निरन्तर बनाए रखने के लिए आप सभी के सहयोग की आवश्यकता है
वार्षिकसदस्ता- ३०१ ₹
पञ्चवार्षिकी सदस्यता- ११०० ₹
संरक्षकसदस्यता- ५१०० ₹
विज्ञापनसहयोगः(मासिकं) -५०० ₹
आर्थिक सहयोग हेतु हमारा यू.पी.ई कोड स्कैन करें

राजेश धर्माणी यादविन्द्रगोमा च मन्त्रिणौ, राजभवने राज्यपालेन कारिता प्रतिज्ञा

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला।

हिमाचलप्रदेशस्य सुखविन्दरसिंहसुक्खोः मन्त्रिमण्डले द्वौ अपि मन्त्रिणौ प्रविष्टौ। मंगलवासरे सायं बिलासपुरतः राजेशधर्माणी, काङ्गड़ातः यादविन्द्रगोमा च मन्त्रिमण्डले सम्मिलिताः। सायं प्रायः ४:४५ वादने राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः शिमलानगरस्य राजभवने द्वाभ्यां मन्त्रिपदस्य गोपनीयतायाः च शपथं दत्तवान्। अस्मिन्नवसरे मुख्यमंत्री सुखविंदरसिंहसुक्खूः, उपमुख्यमंत्री मुकेशः अग्निहोत्री, अन्ये मन्त्रिणः एवं मान्यो मान्याः च उपस्थिता आसन्। राजेशधर्माणी बिलासपुरस्य एकमात्रः काङ्ग्रेसविधायकः अस्ति। सः घुमारवीं विधानसभातः विधायकः अस्ति। बिलासपुरं गत एकवर्षं यावत् मन्त्रीपदस्य प्रतीक्षां कुर्वन् आसीत्। अयं निर्णयः परह्यः रात्रौ विलम्बेन कृतः। गतदिवसे शपथम् अपि स्वीकृतम्। तस्य मन्त्रिमण्डले सम्मेलनस्य वार्तायां तस्य समर्थकानां मध्ये सुखस्य वातावरणं वर्तते। मंगलवासरे प्रातःकाले कार्यकर्तारः काङ्ग्रेस-अधिकारिणः च घुमरवींनगरस्य राजेशधर्माणीवर्यस्य गृहस्य बहिः आगत्य तस्य अभिनन्दनार्थम् आगतवन्तः। काङ्ग्ड़ाजनपदस्य जयसिंहपुरस्य विधायकः यादविन्द्रगोमा अपि मन्त्री कृतः।

मन्त्रिणां विभागस्य परिवर्तनस्य अपि सज्जता प्रचलति

केषाञ्चन मन्त्रिणां विभागे परिवर्तनस्य सज्जता अस्ति इति कथ्यते। प्राप्तसूचनानुसारं ब्राह्मणं, राजपूतं, अनुसूचितजातिं च मन्त्रिणः सम्मुखं कर्तुं सज्जता वर्तते। सम्प्रति केवलं द्वौ मन्त्रिणौ कृतौ। काङ्गड़ामण्डलस्य जयसिंहपुरविधानसभाक्षेत्रस्य विधायकः यादविन्द्रगोमा २०१२ तमे वर्षे अनुसूचितजातिकोटातः प्रथमनिर्वाचने विजयं प्राप्तवान्। यत्र २०१७ तमे वर्षे निर्वाचने पराजितः। २०२२ तमे वर्षे द्वितीयं निर्वाचनं जितवा। तस्य पिता मिलखीरामगोमा त्रिवारं विधायकः अभवत्। काङ्ग्रेसस्य राष्ट्रियाध्यक्षस्य मल्लिकार्जुनखड़गे इत्यस्य अनुशंसया यादवेन्द्रगोमा मन्त्री अभवत् इति कथ्यते। यतः राष्ट्रीयाध्यक्षः राज्ये अनुसूचितजातिकोटातः द्वौ मन्त्रिणौ कर्तुं अनुशंसितवान् आसीत्। तस्मिन् एव काले धर्मशालातः सुधीरशर्मा, ज्वालामुखीतः संजय रत्नः, फतेहपुरतः भवानीसिंह पठानिया च त्रयाणां मध्ये कोऽपि पश्चात् मन्त्री भवितुं शक्नोति।

शीघ्रमेव रिक्तं मन्त्रिपदं पूरयिष्यते- मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

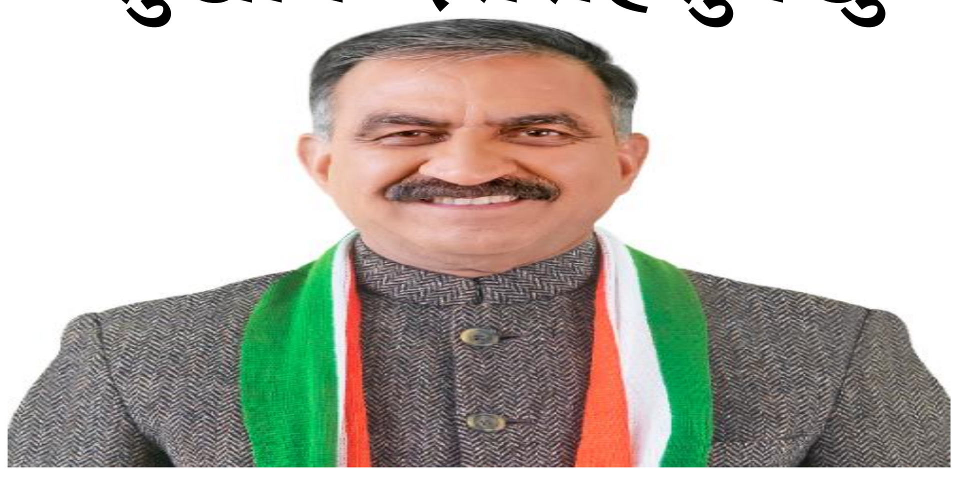

हिमसंस्कृतवार्ताः- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् मन्त्रीपदं यत् रिक्तं वर्तते तत् अपि शीघ्रमेव पूरयिष्यते। मंगलवासरे मन्त्रिमण्डले सम्मिलितस्य राजेशधर्माणी- यादविन्द्रगोमयोः शपथग्रहणसमारोहस्य अनन्तरं पत्रकारैः सह अनौपचारिकवार्तालापेन सुक्खुः एतां सूचनां दत्तवान्। सुक्खुः अवदत् यत् वयं मन्त्रिमण्डलं लघु कृत्वा एकवर्षेण अनन्तरं विस्तारं कृतवन्तः। एकं रिक्तं मन्त्रिपदमपि शीघ्रमेव पूरितं भविष्यति इति उक्तवान्। लोकसभानिर्वाचनात् पूर्वं पदं पूरयितुं प्रयत्नाः भविष्यन्ति। मण्डीजनपदस्य विधायकाय अपि मन्त्रिमण्डले स्थानं दीयते इति उक्तवान्। संसदीयक्षेत्रेषु सन्तुलनं जातिसमीकरणं च मनसि कृत्वा मन्त्रिमण्डलस्य विस्तारः कृतः। सुक्खुः अवदत् यत् पूर्वसर्वकारेषु १२-१२ मन्त्रिणः आसन्, परन्तु वयं मन्त्रिमण्डलस्य परिमाणं लघु कृतवन्तः। शीघ्रमेव रिक्तं मन्त्रिपदं पूरयिष्यते।

राज्यस्य त्रीणि नगराणि तन्त्रिजालात् मुक्तानि, भूमिगतानि च कर्तुं ६५ कोटिरूप्यकाणां व्ययः भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः नगराणां सौन्दर्यीकरणाय, उत्तममूलसंरचनासुविधानां प्रदानाय च सर्वोच्चप्राथमिकताम् यच्छति। सः अवदत् यत् प्रायः नगरेषु दृश्यते यत् उपरि विद्युतादितन्त्रिजालं नगरानां सौन्दर्यं ग्रहणं करोति। एतत् दृष्ट्वा राज्यसर्वकारेण भूमिगतविद्युत्तारस्थापनकार्यं प्राधान्यं दत्त्वा तदर्थं ६५ कोटिरूप्यकाणि स्वीकृतानि। अस्य अन्तर्गतं शिमलानगरं तन्त्रिजालात् मुक्तं कर्तुं २५ कोटिरूप्यकाणि व्ययितानि भविष्यन्ति, यस्य माध्यमेन ऑपरेशन सर्किल् हिमाचलप्रदेश- राज्यविद्युत्परिषद् सीमित कसुम्पटी, शिमला इत्यत्र विद्युत्केबल- इत्यस्य वाहिनी (डक्टिंग) क्रियते। एतदतिरिक्तं नादौनक्षेत्रे हमीरपुरनगरे च भूमिगतकेबलविस्थापनार्थं तथैव तत्सम्बद्धकार्येषु २० कोटिरूप्यकाणि व्ययितानि भविष्यन्ति। एतानि कार्याणि समये एव सम्पन्नं कर्तुं विद्युत्मण्डलाय निर्देशं दत्त्वा मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् एतेन अबाधितः आपूर्तिः सुनिश्चिता भविष्यति, पर्यटनस्य प्रवर्धनं भविष्यति, स्थानीयजनानां कृते उत्तममूलसंरचना स्थापिता भविष्यति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः अपि जनानां कृते निर्बाधम् उत्तमं च विद्युतापूर्तिं प्रदातुं प्रतिबद्धः अस्ति तथा च उत्तमसेवाप्रदानाय विविधानि आधुनिकप्रौद्योगिकीसाधनानि स्वीकरोति।

प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे विघटित- आयोगस्य पूर्वसचिवः पुनः गृहीतः, न्यायालयेन १५ पर्यन्तं पुलिसाधिग्रहणे प्रेषितः

हिमसंस्कृतवार्ता- कुन्दनः।

सतर्कताविभागेन प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे विघटितस्य कर्मचारीचयनायोगस्य पूर्वसचिवः जितेन्द्रकंवरः पुनः गृहीतः। विलम्बेन रात्रौ ग्रहणानन्तरं मंगलवासरे आरोपी न्यायालये प्रस्तुतः। न्यायालयेन अभियुक्तः १५ दिसम्बर पर्यन्तं पुलिसाधिग्रहणे प्रेषितः अस्ति। द्वयोः पदकूटयोः प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे प्राथमिकी (एफआईआर) मध्ये अभियुक्तस्य नामकरणं कृतम् अस्ति। प्राप्तसूचनानुसारम् आयोगात् निलम्बितस्य वरिष्ठसहायिकायाः उमा आजाद इत्यस्याः गृहे प्राप्तयोः परीक्षयोः प्रश्नपत्रस्य आधारेण सतर्कतादलेन जितेन्द्रकंवरः गृहीतः। २०२२ तमस्य वर्षस्य दिसम्बरमासस्य २३ दिनाङ्के JOA IT परीक्षापत्रस्य रहस्योद्घाटने प्रथमा प्राथमिकी पञ्जीकृता। २०२३ तमस्य वर्षस्य अप्रैल-मासस्य ४ दिनाङ्के पदकूट ९६५ JOA IT परीक्षापत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे पूर्वसचिवः डॉ. जितेन्द्रकंवरः गृहीतः। प्रथमायाः प्राथमिक्याः पञ्जीकरणस्य ग्रहणानन्तरं जितेन्द्रकंवरः पुलिसाधिग्रहणे न्यायिकाधिकारग्रहणस्य पश्चात् प्रतिभूतौ मुक्तः अभवत्। प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे द्वितीया प्राथमिकी २८ दिसम्बर २०२२ दिनाङ्के कनिष्ठलेखापरीक्षकस्य सङ्गणकसंचालकस्य (कम्प्यूटर ऑपरेटर) च प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य प्रकरणे पंजीकृता। अधुना अस्य प्राथमिकी जितेन्द्रकंवरस्य ग्रहणं च महत्त्वपूर्णं मन्यते। अस्मिन् विषये अपि कर्मचारीचयनायोगेन सह सम्बद्धाः केचन अधिकाः जनाः अपि गृहीताः भवितुम् अर्हन्ति इति संभावना अपि अस्ति। विघटित-आयोगस्य सचिवेन सह आरोपी जितेन्द्रकंवरस्य परीक्षानियन्त्रकस्य, भर्ती-अभिलेखानां रक्षकस्य च दायित्वम् आसीत्। एतावता प्रश्नपत्राणां प्रकरणे १३ प्रकरणानि पञ्जीकृतानि सन्ति।

सेन्सेक्सः ३७७ अंकैः पतित्वा, ६९,५५१ अङ्कस्तरमागत्य च समाप्तः, निफ्टी ९०.७० अंकैः न्यूनः अभवत्।

हिमसंस्कृतवार्ताः - दिलीपः, नादौनम्

मंगलवासरे सेन्सेक्सस्य टीसीएस, विप्रो, आईटीसी इत्यादीनि कम्पनयः १ प्रतिशतं लाभं प्राप्य व्यापारं कुर्वन्ती दृष्टा। परन्तु एतस्य अभिलेखतिथिवृद्धेः अनन्तरम् अपि टाइटन, मारुति, एनटीपीसी इत्यस्य शेयर्स् मध्ये न्यूनता आगता। बी. एस. ई. इत्यस्य सेन्सेक्सः ३७७.५० अंकैः न्यूनीभूत्वा ६९,५५१.०३ अङ्कस्तरमागतः। एन. एस. ई. इत्यस्य निफ्टी ९०.७० अंकैः न्यूनः भूत्वा २०,९०६.४० अंकैः समाप्तः अभवत्। पूर्वं सेन्सेक्सः ९६.१५ अंकैः वर्धमानः ७०,०२४.६८ इति स्तरे प्रारम्भिके एव व्यापारे अभवत्; निफ्टी ३४.४ अंकानां लाभेन सह २१,०३१.५० अंकस्तरं प्राप्तवान्। सेन्सेक्सस्य टीसीएस, विप्रो, आईटीसी इत्यादीनि कम्पनयः १ प्रतिशतं लाभं प्राप्य व्यापारं कुर्वन्ति स्म। परन्तु अस्य अभिलेखस्य ऋणवृद्धेः अनन्तरम् अपि टाइटन्, मारुति, एनटीपीसी इत्येतयोः शेयरयोः न्यूनता अभवत्।

डॉलरस्य समक्षं रूप्यकस्य स्थितिः

मंगलवासरे रुप्यकस्य मूल्यम् एकपैसाः न्यूनतां प्राप्य १२ दिसम्बर दिनाङ्के अमेरिकीडॉलरस्य विरुद्धं ८३.३८ (अस्थायी) इति मूल्ये समाप्तम्। फेडरल रिजर्व- समित्याः, गृहमहार्घतायाः दत्तांशस्य प्रकाशनात् पूर्वं निवेशकाः सावधानाः अभवन् तेनैव कारणेन रुप्यके न्यूनता अभवत्।

सुवर्ण-रजतौ

अद्य भारतीय-बुलियन-विपण्यां २०२३ तमस्य वर्षस्य दिसम्बर मासस्य १२ दिनाङ्के प्रातःकाले सुवर्णस्य मूल्ये न्यूनता, अपरे रजतमूल्ये च वृद्धिः दृष्टा। यत्र सुवर्णस्य मूल्यं प्रतिदशग्रामं ६१,००० रूप्यकाणि आसीत्, तत्रैव रजतस्य मूल्यं प्रतिकिलोग्रामं ७१,००० रुप्यकाणां अधिकं अभवत्।

बहुमुखी- प्रतिभायाः स्वामी आसीत् जनरल जोरावर सिंहः- ले. ज. गोवर्धनसिंह जम्वालः

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ. अमित शर्मा।

इतिहासविभागः सरदार पटेल विश्वविद्यालयः मंडी, ठाकुर रामसिंहः इतिहास- शोध- संस्थानम् नेरी इत्यस्य संयुक्ततत्त्वावधाने जनरल जोरावर सिंहस्य 182तमपुण्यतिथौ जनरल जोरावर सिंहस्य सुदूर- हिमालय- अभियानम् इति विषये राष्ट्रियसंगोष्ठेः आयोजनम् जातम्। राष्ट्रीयसंगोष्ठ्यामस्याम् आचार्या अनुपमा सिंहः प्रतिकुलपतिः सरदार- पटेल- विश्वविद्यालयः मंडी मुख्यातिथिरूपेण उपस्थिता आसीत्। भारतीयसांस्कृतिकनिधेः हिमाचलप्रदेशस्य समन्वयिका मालविका पठानिया अस्य कार्यक्रमस्य अध्यक्षताम् अकरोत्।

विशिष्टातिथिरूपेण डॉ. चेतराम गर्गः निदेशकः ठाकुर रामसिंह- इतिहास- शोधसंस्थानम्, नेरी उपस्थितः आसीत्। अवसरेऽस्मिन् भारतीय- सांस्कृतिक- निधिः मंडीवर्गस्य समन्वयकः नरेश मल्होत्रा अपि विशेषरूपेण, बीजवक्तृरूपेण च आभासीमाध्यमेन लेफ्टिनेंट जनरल गोवर्धन सिंह जम्वालः आसीत्। आचार्य अनुपमा सिंहः उक्तवती यत् जनरल ज़ोरावर सिंहः स्वकीयेन अदम्यसाहसेन, शौर्येण, तेजसा, पराक्रमेण सुदूरहिमालयक्षेत्रं जम्मूरियासते अमेलयत्, यत् सम्प्रति भारतस्य अभिन्नः अंगः वर्तते। अतः राष्ट्रः जनरलजोरावरसिंहस्य योगदानं न कदापि विस्मरति। अस्मिन्नवसरे कार्यक्रमाध्यक्षा मालविका पठानिया अकथयत् यत् जनरलजोरावरसिंहः हिमाचलस्य निवासी आसीत्, सुदूरहिमालयक्षेत्रे स्वप्रभावम् अस्थापयत्। सोऽवदत् यत् सहमतिज्ञापनावसरे वयं प्रणं स्वीकुर्मः यत् वयं धरोहरसंरक्षणार्थं कार्यं करिष्यामः। मुख्यवक्ता लेफ्टिनेंट जनरल गोवर्धनसिंह जम्वालः जनरल ज़ोरावरसिंहस्य विजयानां विषये विस्तृतसूचनां दत्त्वा स्वस्य विजयाभियानस्य आरम्भं लद्दाखक्षेत्रे 1834 तमे वर्षे कृतवान्। एतत् कृत्वा 12 दिसम्बर 1841 यावत् पश्चिमतिब्बत-अभियाने वीरगतिम् अवाप्तवान्। वयं भारतीयाः तस्य योगदानं कदापि विस्मर्तुं न शक्नुमः यतोहि अयं डोगरा वीरः भारतस्य सीमां दूरस्थं हिमालयं यावत् विस्तारितवान्।

कार्यक्रमस्य उद्देश्यानां संसूच्य संगोष्ठीसंयोजकः इतिहासविभागस्य प्रभारी डॉ. राकेश कुमार शर्मा जनरल ज़ोरावर सिंहस्य व्यक्तित्वस्य कार्याणां च विषये स्वविचारान् व्यक्तीकृतवान्। सः अवदत् यत् इतिहासविभागः प्रतिवर्षं तस्य पुण्यतिथौ जन्मदिवसे च कार्यक्रमान् आयोजयति, येन सर्वे अस्य वीरपुत्रस्य उपलब्धयः ज्ञातुं शक्नुवन्ति, छात्राश्च तस्मात् प्रेरणाम् गृह्णन्ति। सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य मण्डी, भारतीय- सांस्कृतिक- कोषस्य मण्डी वर्गस्य सदस्येषु च (INTACH) सहमतिपत्रे हस्ताक्षरं जातम्। विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः आचार्य अनुपमा सिंहः, इन्टेक मण्डी वर्गस्य समन्वयकः नरेश मल्होत्रा च इन्टेकस्य पक्षतः हस्ताक्षरं कृतवन्तः। विश्वविद्यालयपक्षतः आचार्य राजेश शर्मा, डॉ. राकेश कुमार शर्मा च उपस्थिताः आसन्। सहमतिज्ञापनविषये अधिष्ठाता महाविद्यालय- विकास- परिषद् आचार्य राजेश कुमार शर्मा इत्यनेन उक्तं यत् सरदार- पटेल- विश्वविद्यालय मण्डी इत्यनेन देशस्य १२तः अधिकैः विश्वविद्यालयैः प्रमुखैः शैक्षणिकसंस्थाभिः च सह ज्ञापनपत्रेषु हस्ताक्षरं कृतम्। ज्ञापनपत्रे हस्ताक्षरं कृत्वा अभिनन्दयन् सः अवदत् यत् विश्वविद्यालयः, समाजः, छात्राः च तस्मात् लाभं प्राप्नुयुः। इतिहासविभागस्य वरिष्ठ आचार्यः प्रो. विकेश कुमार, राजेश शर्मा, अतिथि- प्राध्यापकः कृष्ण कुमारः, दुष्माना, गीता, इतिहाससमितेः अध्यक्ष पुनीत भारती, उपाध्यक्षः जतिन कुमारः, भारतीय सांस्कृतिक कोष मंडी वर्गस्य राजीव कुमारः, अजय सहगलः, राजीव वैद्यः, अरविंद शर्मा च उपस्थितः आसन्।

चलचित्रवार्ताः

शाहरुखखानस्य अनन्तरम् अधुना अक्षयकुमारः क्रिकेट्-दलस्य क्रयणं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः- जगदीश डाभी, मुम्बई।

प्राप्तवार्तानुसारं बॉलीवुडानायक- शाहरुखखानः आई. पी. एल. क्रिकेटदलस्य केकेआर इत्यस्य स्वामी अस्ति। शाहरुखः आरम्भे एतत् दलं क्रीतवान् अधुना एतत् दलं सहस्राणि कोटिरूप्यकाणि जातम्। इदानीं अक्षयकुमारः अपि शाहरुखसदृशं क्रिकेटदलं क्रीतवान्। क्रिकेटदलं क्रीत्वा अक्षयः शाहरुखस्य पश्चात् क्रिकेटदलस्य स्वामी अपि अभवत्। अक्षयकुमारः इण्डियन स्ट्रीट प्रीमियरलीगस्य (ISPL) श्रीनगरदलं क्रीतवान्। अक्षयः सामाजिकमाध्यमेन क्रिकेट-दलस्य क्रयणविषये सूचनां दत्तवान्। सामाजिकमाध्यमेषु ISPL इत्यस्य लघुचलचित्रं प्रसारितम् अक्षयः तस्य शीर्षकं लिखितवान् यत्, "चित्रपटतः क्रीडाङ्गणपर्यन्तम्! अहं गर्वितः वदामि यत् अहं इण्डियन स्ट्रीट् प्रीमियरलीगस्य श्रीनगर (जम्मूकश्मीर) दलस्य स्वामित्वेन आगच्छामि। अवसरः अवशिष्टः अस्ति।" मम दलस्य क्रीडनार्थं मम कृते।" तदनन्तरं सः पञ्जीकरणार्थं जालसंकेतः अपि दत्तवान्। ISPL इति T-10 स्पर्धा वर्तते इति वदामः। आगामिवर्षस्य मार्चमासस्य द्वितीयदिनात् आरभ्य ०९ मार्चदिनाङ्के समाप्तं भविष्यति।

मिथिलामहीप्रसूतो वै कालिदासो हि मैथिलः

हिमसंस्कृतवार्ताः- जगदीश डाभी, मधुबनी, बिहारम्।

राजकीय- उच्चैठकालिदासमहोत्सवः 2023 पर्यटनविभाग- बिहारसर्वकारस्य मधुबनी जिलाप्रशासनस्य च संयुक्ततत्त्वावधाने उच्चैठकालिदासमहोत्सवस्य 2023 इत्यस्य द्विदिवसीयायोजनं 8.12.2023 तः 9.12.2023 दिनाङ्कपर्यन्तं कालिदासविद्यापति- साइन्समहाविद्यालय- उच्चैठप्राङ्गणे निर्मितभव्यमण्डपे जातम्। तत्र महाकविकालिदासस्य मैथिलत्वविषयकः परिसंवादः सञ्जातः। कामेश्वरसिंह- दरभङ्गा- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य माननीयकुलपतीनां प्रो. शशिनाथझावर्याणामाध्यक्ष्ये द्वितीयदिवसे आयोजितेऽस्मिन् कार्यक्रमे सर्वप्रथमं बेनीपट्ट्यनुमण्डलाधिकारिण्या मनीषामहोदयया मञ्चासीनानां विद्वज्जनानां पुष्पगुच्छेन एवमुष्णीशोत्तरीयस्मृतिचिह्नादिकेन सम्माननं विहितम्। तदनु मञ्चासीनैरतिथिभिः दीपप्रज्वालनेन कार्यक्रमस्यारम्भः सञ्जातः। आगतानामतिथिवर्याणां श्रेयापीयूषाभ्यां मधुरगायनद्वारा ललितकुमारविरचितस्वागतगीतेन स्वागतमभवत्। स्वागतगीतश्रवणेन समागतानां सर्वेषामतिथिवर्याणां मनः प्रफुल्लितमभवत्। स्वोदबोधनक्रमेऽनुमण्डलाधिकारिण्या कथितं यत् पदस्थापनानन्तरम् अस्माकं मिथिलासाहित्यसङ्गीतकलादीनां यः अनुभवः प्राप्तः स अतुलनीयो वर्तते। महाकविः कालिदासः न केवलं भारतवर्षेऽपितु सम्पूर्णविश्वे श्रेष्ठः कविः आमन्यते। अनेनायोजनेन कालिदासं प्रत्यधिकः स्नेहः समुत्पद्यते। अत्रत्याः मृदाजलभाषासंस्कृतयः विशिष्टाः वर्तन्ते। स्वकीयोद्बोधने यदा सा कालिदासपूजितोच्चैठभगवत्याः चरणौ प्राणमत् अथ च मैथिलीभाषायां समेषां स्वागतं कृतवती तदा सभोपस्थितसमस्तदर्शकजनैः कृतेन करतलध्वनिना सम्पूर्णमण्डपः गुञ्जायमानोऽभवत्। प्रथमसत्रे महाकवेः कालिदासस्य मैथिलत्वविषयिणी सङ्गोष्ठी कामेश्वरसिंहदरभङ्गासंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिचरस्यय डॉ. शशिनाथझा- महापण्डितस्याध्यक्षतायां सुसम्पन्नाभवत्। अस्यां संगोष्ठ्यां विशिष्टवक्तृरूपेण समागतेन माननीयविधायकेन विनोदनारायणझामहोदयेन सङ्गोष्ठ्याः विषयप्रवेशः विहितः। तेनोच्चैठभगवत्याः कृपाप्रसादादेव महाकवेः विद्याप्राप्तेः चर्चाऽपि कृता, यत्रोक्तं यत् महाकविः मूलतः मैथिलः एवासीत्। तेन महाकविकालिदासविषयकं विस्तृतशोधकरणार्थं कालिदासाकादम्याः स्थापनार्थमपि बलं प्रदत्तम् अथ चोक्तमेतावता जातेन शोधेनाथ च डॉ. रङ्गनाथदिवाकरलिखितेन "महाकविक-महाप्रयाण" इति ग्रन्थेनैतत् प्रमाणितं भवति यत् कालिदासस्य जन्मभूमिः मिथिला एव।

विषयप्रवेशानन्तरं सी. एम. कॉलेज, दरभङ्गा इत्यस्य संस्कृतविभागाध्यक्षेण डॉ. सञ्जीतकुमारझामहोदयेन धाराप्रवाहरूपेण संस्कृतभाषया महाकवेः कालिदासस्य वैश्विकपरिचितिः इति विषयोपरि विस्तृतं व्याख्यानं प्रदत्तम्। केन प्रकारेण विलियमजोन्स, हरबर्ट- गेटेप्रभृतिपाश्चात्यविद्वांसोऽपि कालिदासस्य प्रशंसकाः आसन् इति विषये श्रुत्वा श्रोतारः चकिताः आनन्दिताः च सञ्जाताः। अनन्तरं डॉ. महेन्द्रनारायणराममहोदयेन कालिदासीयकाव्येषु लोकरीतेः वर्णनप्रमाणात् महाकविः मैथिलः इति स्थापितः। प्रतिष्ठितसाहित्यकारेण डॉ. तारानन्दवियोगीमहोदयेनोक्तं यत् यथा कालिदासविषयेऽन्यक्षेत्रीयाः जनाः कथयन्ति यत् कालिदासः तत्रत्यः इति एवमेव विद्यापतिविषयेऽपि बङ्गजनाः कथयन्ति स्म यत् ते बङ्गीयाः इति परन्त्वद्येदं स्थापितं जातं यत् विद्यापतिः मैथिलः एव, तथैव महाकविकालिदासस्य विषयेऽपि अस्माकं सुदृढं मतमस्ति यत् ते मैथिलाः एवासन्। अनन्तरं डॉ. रङ्गनाथदिवाकरमहोदयेन स्वकीयशोधपूर्णव्याख्यानेन डिम- डिमघोषो विहितः यत् भवतु नामोज्जयिनी कालिदासस्य कर्मभूमिः परन्तु जन्मभूमिस्तु मिथिलैव। तदनु जयप्रकाशविश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागाध्यक्षेण आचार्यवैद्यनाथमिश्रमहोदयेन कालिदासस्य मैथिलत्वविषयकं स्वकीयकाव्यपाठेन समेषामानन्दसन्दोहस्य संवर्धनं विहितम्। तदनु स्वकीयाध्यक्षीयोद्बोधने प्रो. शशिनाथझामहोदयेन महाकवेः कालिदासस्य मैथिलत्वप्रमाणनविषये सर (डॉ.) आदित्यनाथझामहोदयस्य पण्डित जयमन्तमिश्रमहोदयस्य पण्डित लक्ष्मणझामहोदयस्य डॉ. रङ्गनाथदिवाकरमहोदयस्य चावदानस्य चर्चापुरस्सरं स्वकीयोद्घोषः कृतः यत् कालिदासस्य न केवलमन्तः साक्ष्येणापितु आङ्ग्लसर्वकारेण द्विशताधिकवर्षपूर्वकृतसर्वेक्षणे कालिदासनाम्नावस्थितेन "कालिदासडीह" इति भूमिद्वारापि प्रमाणितः भवति यत् कालिदासः मैथिलः एव। अनन्तरं सञ्चालकेन दीपनारायणविद्यार्थीमहोदयद्वारा धन्यवादज्ञापनेन सङ्गोष्ठ्याः समापनं सञ्जातम्।

।। श्रीरामायणकथा ।।

लङ्काकाण्डम् (ऊनपञ्चाशत्तमः सर्गः)
रावणस्य शक्त्या लक्ष्मणः मूर्च्छितः
(पञ्चमः खण्डः)

हिमसंस्कृतवार्ता, ✍प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

तद् दृष्ट्वा दशाननः रावणः स्वेन तेजसा कालेनापि दुरासदां दीप्यमानां विपुलां शक्तिम् अगृह्णात्। एतस्मिन्नन्तरे वीरवरः लक्ष्मणः प्राणसंशयमापन्नं विभीषणं दृष्ट्वा तं रक्षितुं सः स्वयं तस्य पुरतः आगत्य शक्तिहस्तं रावणं बाणवर्षेण आच्छन्नम् अकरोत्। तदानीं महात्मना लक्ष्मणेन शरैः आच्छन्नः पराक्रमहीनः रावणः भ्रातरं विभीषणं च रक्षितं दृष्ट्वा तदभिमुखे स्थित्वा अब्रवीत् हे बलश्लाघिन्! त्वं तु विभीषणम् अरक्षः, किन्तु इदानीं मद्बाहुपरिघोत्सृष्टा इयं शक्तिः विभीषणं विमुच्य तव हृदयं भित्त्वा प्राणान् आदाय यास्यति। इत्येवमुक्त्वा राक्षसराजः क्रोधेन लक्ष्मणं लक्ष्यीकृत्य ताम् अमोघाम् अष्टघण्टासमन्वितां महाशक्तिं क्षिप्त्वा सिंहनादम् अकरोत्। ताम् आपतन्तीं महाशक्तिं दृष्ट्वा श्रीरामचन्द्रः लक्ष्मणाय स्वस्त्यस्तु, मोघा हतोद्यमा च भव इत्यवदत्। परन्तु कुपितरावणेन मुक्ता सा दीप्यमाना महाशक्तिः वेगेन आगत्य लक्ष्मणस्य महोरसि अपतत्। वीरवरः लक्ष्मणः रावणेन क्षिप्तया शक्त्या विद्धः मूर्च्छितः भूत्वा भूमौ अपतत्। तदवस्थं लक्ष्मणं दृष्ट्वा समीपस्थः महातेजाः श्रीरामः भ्रातृस्नेहात् विषण्णहृदयः अभवत्। सः मुहूर्तं यावत् ध्यात्वा युगान्तः इव पावकः अत्यन्तं कुपितः अभवत्। श्रीरामः लक्ष्मणस्य दशां दृष्ट्वा विषादस्य कालोऽयं न इति विचिन्त्य रणे रावणस्य वधे मतिम् अकरोत्।

ततः श्रीरामः भ्रातुः समीपं गत्वा रुधिरादिग्धं लक्ष्मणम् अपश्यत्। वानरश्रेष्ठाः च रावणेन प्रहितां शक्तिं लक्ष्मणस्य शरीरात् निष्कासयितुं प्रयत्नं कुर्वन्ति स्म, किन्तु तदानीं राक्षसराजः रावणः तान् वानरश्रेष्ठान् शरैः पीडयितुम् आरभत यस्मात् ते तां शक्तिं निष्कासयितुं न अशक्नुवन्। प्रत्युत सा शक्तिः लक्ष्मणस्य शरीरं भित्वा भूमिं प्रविशति इति दृष्ट्वा क्रुद्धः बलवान् रामः तां भयावहां शक्तिं कराभ्यां गृहीत्वा अभनक्। रामचन्द्रः यदा लक्ष्मणस्य शरीरात् शक्तिं निष्कासयितुं प्रयत्नं करोति स्म तदा राक्षसराजः रावणः बहुभिः बाणैः श्रीरामम् अविध्यत्, किन्तु रामचन्द्रः तान् बाणान् अचिन्तयित्वा हि महाकपिं हनुमन्तं सुग्रीवं च अब्रवीत् हे वानरोत्तमाः! यूयं लक्ष्मणं परिवार्यैव तिष्ठत, तं च रक्षत। मम पराक्रमस्य कालोऽयम्। शीघ्रं हि अरावणम् अरामं वा जगदिदं सर्वे द्रक्ष्यन्ति।

अद्य सः पापात्मा दशग्रीवः मम पुरतः तिष्ठति, अतः सः हन्तव्यः। राज्यनाशः, वने वासः, दण्डकारण्ये परिभ्रमणम्, वैदेह्याः अपहरणम्, बालिहननम्, राक्षसैः सह युद्धम् इत्यादिभ्यः यद् दुःखं प्राप्नवम् अद्य रावणं हत्वा तत् सर्वं दुःखं दूरीकरिष्यामि। यदर्थं सेतुं निर्मीय सागरम् अतिक्रम्य अत्र आगच्छम्, वैनतेयस्य दृष्टिं प्राप्तः सर्पः इव सः अद्य मम पुरतः अस्ति। यूयं सुखेन पर्वताग्रेषु उपविश्य मम रावणस्य च युद्धं पश्यत। अद्य त्रयः लोकाः, सगन्धर्वाः, सिद्धाश्च सर्वे रणे रामस्य रामत्वं पश्यन्तु। एवमुक्त्वा रघुनन्दनः रामः सप्तभिः काञ्चनभूषणैः निशितैः शरैः रावणम् अविध्यत्। रावणोऽपि तदा धाराभिरिव मेघः यथा बाणमुषलगदाभिः रामम् अभ्यवर्षत्। तदानीं रामरावणयोः कार्मुकाभ्यां मुक्तानां बाणमुषलानां तुमुलः शब्दः अभवत्। तयोः विच्छिन्नाः विकीर्णाश्च शराः आकाशात् भूमौ पतन्ति स्म। तयोः रामरावणयोः ज्यातलनिर्घोषं श्रुत्वा प्राणिनः सर्वे भीताः अभवन्। अत्रान्तरे महात्मना श्रीरामेण शरजालवृष्टिभिः विकीर्यमाणः रावणः भयात् रणभूमिं त्यक्त्वा पलायत।

प्रभु-प्रार्थना

हे जगतः परमकारणरूप! सदा विद्यमान प्रभो ! तुभ्यं नमस्कारः। हे चेतनस्वरूप! सर्वलोकस्य आश्रय! त्वां नमामि। हे मुक्तिप्रदातः! अद्वैततत्त्व! त्वां स्तौमि। हे शाश्वत, सर्वव्यापक, परब्रह्मन्! तुभ्यं मे वारं वारं प्रणामाः सन्तु।

हे प्रभो! त्वमेव मे एकमात्रं शरणदाता, श्रेष्ठः, वरेण्यः चासि, एवं त्वमेव जगतः पालकः, स्वप्रकाशकः चासि। परमात्मन्! त्वमेव एकमात्रं जगत्कर्ता, जगत्पालकः, जगत्संहारकः चासि। त्वमेव सर्वश्रेष्ठः, वरिष्ठः, अचलः, विकाररहितः चासि। भगवन्! त्वमेव भयेभ्योऽपि भयप्रदायकः, भीषणानामपि भीषणतमः, समस्तप्राणिनां गतिरूपः, पवित्राणामपि पवित्रतमः चासि। त्वं सर्वोच्चपदानामपि एकमात्रं नियन्ता, परेषु परतमः, रक्षकाणामपि रक्षकः चासि।

✍असमप्रदेशीयः
विज्ञानशिक्षकः,
नारदोपाध्यायः

हे ईश्वर! अहं त्वामेव स्मरामि, त्वामेव भजामि, सर्वेषां साक्षिरूपं त्वामेव नमामि च। त्वम् एकमात्रं सत्यस्वरूपः, सर्वेषाम् आधारः, किञ्च स्वयं निराधारः चासि। संसाररूपे समुद्रे नौकारूपः सुरक्षकः त्वमेवासि। शरणदातः प्रभो! त्वं मां स्वीकुरु। अस्मिन् विश्वब्रह्माण्डे त्वदपि श्रेष्ठः, द्वितीयश्च न कोऽपि, त्वमेव ब्रह्माण्डपतिः, नास्ति तव कोऽपि विग्रहः, कारणस्यापि कारणमसि। अतः त्वमेव सर्वस्योत्पादकः, अधिष्ठाता, शासकः, सर्वनियन्ता, स्वयम्भूः चासि।

हे प्रभो! त्वम् ईश्वराणामपि महेश्वरः, देवानामपि परमपूजनीयः परमदेवः, पतीनामपि परमाधिपतिः चासि। हे सर्वजगतः परमशासक! अहं सदैव तव स्तुतिं, गुणगानञ्च करोमि, तथा तवोपकारं मनसा संस्मृत्य तुभ्यं कृतज्ञतां ज्ञापयामि।

हे प्रभो! त्वमेव मे वात्सल्यमयी जननी, मम पालनकर्ता जनकः, त्वमेव मे प्रियबन्धुः, सखा चासि। मम विद्वत्ता, मम धनं, परमपूजनीयः उपास्यदेवः इत्यादिकं सर्वमपि त्वमेवासि इति, शुभम्।

दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

अयोध्या भविष्यति जगद्विख्याता नगरी- उत्तरप्रदेशसर्वकारः

हिमसंस्कृतवार्ताः। उत्तरप्रदेशसर्वकारः अयोध्यां जगद्विख्यातनगरीं निर्मातुम् अष्टसप्तत्यधिकशतासु परियोजनासु पञ्चाब्जाधिकत्रिनिखर्वतः अपि अधिकानि रुप्यकानि व्ययीकरोति योगीसर्वकारेण रामनगरीं समर्था अयोध्या कर्तुं संकल्पः कृतः आसीत् । अस्याः अवधारणायाः अन्तर्गतं अयोध्यां स्वनिर्भरं कर्तुं कार्यं क्रियते। 2014 तमे वर्षे केन्द्रे नरेन्द्रमोदीनेतृत्वेन सर्वकारस्य, 2017 तमे वर्षे उत्तरप्रदेशे योगीसर्वकारस्य आगमनात् आरभ्य 2017 तमे वर्षे विकासाय प्रारुपम् आकर्षयित्वा मिशनमोड् इत्यनया प्रक्रियया कार्यम् आरब्धम्। अस्मिन् कालखण्डे ३०.५ सहस्रकोटिरूप्यकाणां १७८ परियोजनानां माध्यमेन अयोध्या विश्वस्य भव्यं सुन्दरतमं च नगरं विकसितुं संकल्पः अभवत् । इदानीं एषः संकल्पः फलं प्राप्नोति ।

योगी आदित्यनाथः मुख्याधिकारी भूत्वा अयोध्यायाः पुनर्स्थापनार्थं ८ अवधारणानां आधारेण कार्यं कर्तुं अधिकारिभ्यः निर्देशं दत्तवान् आसीत् । एतासु अष्टसु अवधारणासु सांस्कृतिकायोध्या, सक्षमा अयोध्या, आधुनिकी अयोध्या, सुलभा अयोध्या, सुरम्या अयोध्या, भावनात्मिका अयोध्या, स्वच्छा अयोध्या, आयुष्माना अयोध्या च अन्तर्भवन्ति। सांस्कृतिक-अयोध्यायाः अवधारणायाः माध्यमेन योगी-सर्वकारेण अयोध्या-नगरस्य भारतस्य सांस्कृतिकराजधानीरूपेण विकासाय कार्यं कृतम् । अस्य अन्तर्गतं अयोध्यायां मठानां, मन्दिराणां, आश्रमाणां च भव्यं रूपं दातुं आरभ्य भव्यनगरद्वाराणां, मन्दिरसङ्ग्रहालयस्य च निर्माणपर्यन्तं विविधानि कार्याणि क्रियन्ते एतदतिरिक्तं योगीसर्वकारेण रामनगरीं समर्थां अयोध्यां कर्तुं संकल्पः कृतः आसीत् । अस्याः अवधारणायाः अन्तर्गतं अयोध्यां स्वावलम्बनं कर्तुं कार्यं क्रियते । एतेन पर्यटन-धर्म-सांस्कृतिक-क्रियाकलापयोः माध्यमेन बृहत्-प्रमाणेन वृत्यावसराणां सृजनं भविष्यति ।

अयोध्यायां राममन्दिरस्य उद्घाटनमनुदिश्य अत्र आगच्छन्तानाम् पर्यटकानाम् संख्या वर्धमाना अस्ति। अत्र रामललायाः दर्शनार्थं बहुसंख्यया रामभक्ताः आगमिष्यन्ति। एतत् मनसि कृत्वा अयोध्यायां अन्तर्राष्ट्रीयविमानस्थानकस्य निर्माणं क्रियते । एतदतिरिक्तं अयोध्याधामरेलस्थानकस्य कायाकल्पं कृत्वा अथवा सरयूं अन्तर्देशीयजलमार्गेण सह संयोजयित्वा अयोध्यानगरं सर्वप्रकारेण सुलभं कर्तुं सर्वकारः प्रयतते। योगीसर्वकारस्य केन्द्रं अयोध्यां सुन्दरतमं नगरं कर्तुं वर्तते। अस्य अधः अयोध्यायाः विविधाः तडागाः, प्राचीनसरोवराणां च उद्धारकार्यमस्ति। तत्सह, पुरातन-उद्यानानां कायाकल्पः, नूतन-उद्यानानां निर्माणम् अपि द्रुतगत्या प्रचलति ।